

OZIRALNA SAMOSTALNIŠKA ZAIMKA

Samostalniška oziralna zaimka sta:

- a) kdor je moškega spola; nanaša se na osebo (Kdor molči, devetim odgovori.)
- b) kar: ta je srednjega spola; nanaša se na stvar (Česar ni, še vojska ne vzame.)

Koliko stavčna je vsaka poved? Dvostavčna. V katerem stavku se nahaja zaimek? V odvisnem stavku.

Oziralni zaimek uvaja odvisni stavek. Ime zaimka poved, da se ta ozira za glavnim stavkom.

kdor	kogar	komur	kogar	o komer	s komer
kar	česar	čemur	kar	o čemer	s čimer

1. Oziralni zaimek v oklepaju postavi v pravi sklon.

Pri _____ (kdor) si bil včeraj, tja pojdi še danes. S _____ (kar) drugim koristiš, tudi sebi nekaj doprineseš. S _____ (kdor) sem govoril, vsak mi je dal prav. S _____ (kar) sem se ti jaz zameril, s tistim se ti je ona prikupila. _____ (Kdor) je narava dala talent, ta ga je dolžan razvijati. _____ (kdor) je strah teme, ta je ponoči doma.

2. Dopolnite z ustrežno obliko zaimka kar.

Razloži nam tisto, o _____ ne želiš razpravljati. _____ se ti čudiš, temu se naši otroci že smejejo. _____ se Janezek nauči, to zna. _____ ne želiš sebi, tudi drugim ne želi. _____ si kupil, to boš lupil. Daj bogu, _____ je božjega, in cesarju, _____ je cesarjevega.

3. Zaimek kdor postavite v pravi sklon.

_____ sovražiš, tega ne ljubiš. _____ rad poje, naj pride na pevske vaje. _____ si enkrat okrog prinesel, ta ti ne verjame več nikoli. Pri _____ sem se ustavil na obisku, povsod so me veselo sprejeli. _____ se zdravo hrani, živi dlje kot drugi. _____ drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

4. V ustreznem sklonu uporabite vprašalni (kdo, kaj) ali oziralni zaimek, kot zahteva pomen povedi.

_____ kliče? _____ molči, desetim odgovori. Imela boš vse, _____ se spodobi za gospo. _____ se otrok veseli, tega odrasel ne mara. _____ si vprašal za nasvet? _____ se oči boje, to roke store. Ali ti je povedala, _____ pride danes na obisk? _____ hodi z odprtimi očmi po svetu, marsikaj vidi. Janja je prebrala knjigo z naslovom _____ bo odšel z nami v gozdiček.

NEDOLOČNA ZAIMKA

Nedoločna zaimka sta: a) nekdo se nanaša na človeka

b) nekaj se nanaša na vse drugo.

Primeri rabe: *Nekdo te kliče.* Ali vemo točno, kdo je tisti, ki kliče? _____

Nekaj imam zate. Lahko si mislimo, kaj ima govoreči za nas, ne moremo pa biti gotovi.

Nedoločni zaimki se nanašajo na osebo ali stvar, ki je ne moremo ali nočemo natančno poimenovati.

1. Vstavite pravo obliko nedoločnega zaimka nekdo.

_____ te je klical po telefonu. _____ moraš zaupati svoje skrbi.

_____ te želi videti. Še pesem pravi, da moraš imeti _____ rad.

_____ sem posodila knjigo, pa sem pozabila komu.

2. V povedi vstavite pravo obliko zaimka nekaj.

Ta ima _____ za bregom. _____ sem se domislila. Mama je za otroke le _____ prinesla. Otrok se je zamotil z _____. Tone se je _____ na ves glas čudil.

NIKALNA ZAIMKA

Nikalna samostalniška zaimka sta nihče in nič. Zaznamujeta neobstajanje kake osebe (nihče) ali stvari (nič).

nihče	nikogar	nikomur	nikogar	o nikomer	z nikomer
nič	ničesar	ničemur	nič	o ničemer	z ničimer

1. Vstavite ustrezno obliko zaimkov nič in nihče.

Tanja mi ni z _____ postregla. Matjaž se _____ ne odpoveduje. _____ nimam več v žepu. O _____ se nisva uspela zmeniti. Z _____ me ne boš prepričal, da imaš prav. _____ več se ne čudim. Molči, ker nisi _____ slišal. _____ ne obžalujem.

Janko je njen sin in _____ drug! Na hodniku ni bilo _____. _____ mi roke ni podal. O tem filmu nisem še z _____ govoril. V Mariboru ne poznam _____. Z _____ se ne prepiraj. _____ ne opravljal, pa čeprav si to še tako želiš. _____ ne more služiti dvema gospodarjema hkrati. Ali ti prav z _____ ne morem pomagati? Na igrišču danes ni _____.